

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z HISTORII – KL.2

Lp	Temat lekcji.	Cele nauczania Uczeń powinien wiedzieć (umieć), rozumieć.
1.	Czego będziemy się uczyć w klasie I?	-zna zakres treści nauczania i materiały z których będzie korzystał -zna kryteria ocen -rozumie, w jaki sposób pracować z różnymi elementami podręcznika -wymienia kryteria ocen na stopnie szkolne -wskazuje na przykładach, jak można wykorzystać teksty wyjaśniające i teksty kultury zawarte w podręczniku -ocenia przydatność informacyjną zbiorów biblioteki szkolnej
2.	Wyprawy krzyżowe.	Ocena dopuszczająca -wyjaśnia pojęcia: krucjata, krzyżowcy, Lewant, zakony rycerskie, synod, Ziemia Święta, Turcy Seldżuccy -przedstawia wydarzenia związane z datami: 1095 r., 1096 r., 1099 r., 1291 r., 1202-1204 -wymienia nazwy zakonów rycerskie założonych podczas krucjat: joannitów, templariuszy i Krzyżaków -prawidłowo sytuuje na osi czasu okres wypraw krzyżowych -przedstawia w porządku chronologicznym najważniejsze wydarzenia związane z wyprawami krzyżowymi -lokalizuje na mapie Palestynę -wskazuje co najmniej jedną przyczynę oraz jeden skutek wypraw krzyżowych Ocena dostateczna -opisuje sytuację Ziemi Świętej -wskazuje na mapie ziemie zajęte przez krzyżowców, trasę ich przemarszu -przedstawia, dlaczego ludzie brali udział w krucjatach -opisuje przyczyny i przebieg krucjat Ocena dobra -wskazuje daty początkowe i końcowe: pierwszej, drugiej, trzeciej krucjaty, krucjaty dziecięcej -klasyfikuje przyczyny wypraw krzyżowych -omawia skutki krucjat -przedstawia zasady funkcjonowania zakonów rycerskich -wskazuje na mapie państwa krzyżowców Ocena bardzo dobra -charakteryzuje pozytywne i negatywne skutki wypraw krzyżowych -porównuje uzbrojenie i sposób walki rycerzy europejskich z wyposażeniem oraz taktyką walki saracenów Ocena celująca -wskazuje udział książąt piastowskich w wyprawach -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
3.	Polska dzielnicowa.	Ocena dopuszczająca -wyjaśni pojęcia: statut, senior, princeps, juniorzy -wskazuje na mapie dzielnice Polski: Małopolskę, Wielkopolskę, Mazowsze, Śląsk, Pomorze Gdańskie, Pomorze Zachodnie -wymienia wydarzenie, które rozpoczęło rozbicie dzielnicowe (testament Bolesława Krzywoustego 1138r.) -wskazuje w kolejności przejmowania tronu w Krakowie synów Bolesława Krzywoustego oraz przyznane im ziemie Ocena dostateczna -wyjaśnia daty: 1180 r., 1227 r. -wyjaśnia, w jaki sposób zasada senioratu została złamana -przedstawia realizację testamentu i utratę terytoriów przez Polskę -omawia przyczyny i skutki konfliktów wewnętrznych trwających podczas rozbicia dzielnicowego -przedstawia najważniejsze przemiany gospodarcze w Polsce w XIII w. Ocena dobra -omawia przyczyny i skutki odstąpienia od zasady senioratu -wskazuje tereny utracone przez książąt piastowskich w czasie rozbicia dzielnicowego, m.in. Pomorze Szczecińskie, ziemię lubuską, drohiczyńską i chełmińską -wskazuje grupy społeczne, które dążyły do przywrócenia jedności państwa polskiego -omawia przemiany gospodarcze na ziemiach polskich i rozwój osadnictwa Ocena bardzo dobra -charakteryzuje konsekwencje rozbicia dzielnicowego -wyjaśnia przyczyny utraty przez Polskę kolejnych ziem w trakcie rozbicia -ocenia okres rozbicia dzielnicowego w gospodarce -ocenia skutki decentralizacji władzy Ocena celująca -porównuje rozbicie dzielnicowe z procesem rozdrobnienia feudalnego w Europie -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

4.	Mongolowie.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia daty: 1206 r., 1223 r., 1227 r., 1241 r., -przedstawia dokonania postaci: Czyngis-chana, Henryka Pobożnego -wyjaśnia pojęcia: jarłyk, haracz, chan -wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Mongołów -wskazuje tereny w Europie, które atakowali Tatarzy <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje podboje Mongołów -opisuje działalność Złotej Ordy -przedstawia co najmniej jeden skutek najazdu tatarskiego na Polskę <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia skutki bitwy nad rzeką Kałą -opisuje zasady organizacji państwa mongolskiego -wskazuje skutki najazdów tatarskich na państwa europejskie -szczegółowo omawia znaczenie oraz skutki bitwy pod Legnicą -charakteryzuje przyczyny klęski Polaków pod Legnicą -określa przyczyny sukcesów militarnych Mongołów <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -porównuje taktykę walki Mongołów i rycerstwa europejskiego -charakteryzuje stosunek Europejczyków do Mongołów -wyjaśnia pochodzenie określenia <i>Tatarzy</i> <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
5.	Sprowadzenie Krzyżaków do Polski.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia wydarzenia związane z datami: 1226 r., 1283 r., 1309 r. -wskazuje na mapie tereny państwa krzyżackiego i jego stolicę -wskazuje plemiona podbite przez Krzyżaków: Prusów i Jaćwingów <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia rozwój terytorialny państwa zakonnego -opisuje korzyści i zagrożenia wynikające z osiedlenia się Krzyżaków w Prusach -omawia okoliczności zajęcia przez Krzyżaków Pomorza Gdańskiego <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia genezę powstania zakonu krzyżackiego -wyjaśnia przyczyny sprowadzenia Krzyżaków do Polski -omawia etapy budowy państwa zakonnego -charakteryzuje zamek w Malborku jako przykład średniowiecznej fortyfikacji -wskazuje, jaki wpływ mieli rycerze zakonni na rozwój gospodarczy podbitych ziem polskich -wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>komturia</i> <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia fakt sprowadzenia Krzyżaków do Polski -analizuje przyczyny sukcesów militarnych i gospodarczych państwa krzyżackiego <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

6.	Zjednoczenie państwa polskiego.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia związane z datami: 1295 r., 1300 r., 1308 r., 1320 r., 1331 r., 1333 r. -wyjaśnia pojęcia: starosta, grosz praski -przedstawia przyczyny podejmowania prób zjednoczenia ziem polskich - wskazuje książąt piastowskich dążących do połączenia ziem polskich -wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Władysława Łokietka -przedstawia dokonania postaci: Henryka Probusa, Przemysła II, Władysława Łokietka, Wacława II, Jakuba Świnki <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia czynniki sprzyjające zjednoczeniu i wysiłki zjednoczeniowe -wskazuje na mapie ośrodki jednoczące -uzasadnia znaczenie koronacji Władysława Łokietka w Krakowie dla integracji państwa polskiego -omawia zmiany gospodarcze i administracyjne wprowadzone za panowania Wacława II -prezentuje dokonania Władysława Łokietka w procesie jednoczenia ziem polskich -opisuje próby odzyskania przez Władysława Łokietka Pomorza Gdańskiego -omawia konflikty państwa polskiego z Krzyżakami i Czechami <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje etapy jednoczenia ziem polskich na przełomie XIII i XIV w. -wskazuje tereny wchodzące w skład państwa polskiego za panowania Przemysła II, Wacława II i Władysława Łokietka -opisuje przyczyny i przebieg buntu możnowładców pod wodzą wójta Alberta -przedstawia okoliczności i przebieg bitwy pod Płowcami w 1331 r. -określa rolę Polski na arenie międzynarodowej -ocenia znaczenie sojuszy zawartych przez Polskę z Danią i Węgrami -uzasadnia trudności odbudowy zjednoczonego państwa <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -analizuje czynniki sprzyjające zjednoczeniu państwa -ocenia działania polityczne Władysława Łokietka -wykazuje zalety istnienia jednolitego państwa -porównuje granice państwa polskiego z czasów Bolesława Krzywoustego i Władysława Łokietka <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
7.	Państwo Kazimierza Wielkiego.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia wydarzenia związane z datami: 1335 r., 1339 r., 1343 r., 1348 r., 1364 r., 1366 r., 1370 r. -wyjaśnia pojęcia: przywilej składu, prawo przymusu drogowego, poradne, Akademia Krakowska, sąd papieski -wskazuje na mapie państwo Kazimierza Wielkiego -wskazuje źródła dochodów królewskich -wskazuje dziedziny funkcjonowania państwa, które rozwijały się dzięki działalności Kazimierza Wielkiego <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia politykę zagraniczną i wewnętrzną (gospodarka, prawo, obronność, edukacja) Kazimierza Wielkiego -określa przyczyny i skutki ekspansji na tereny Rusi Halickiej -omawia wkład Kazimierza Wielkiego w umocnienie państwa polskiego pod względem politycznym i gospodarczym <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa cele polityki Kazimierza Wielkiego związane z umacnianiem pozycji państwa polskiego -opisuje działania dyplomatyczne Kazimierza Wielkiego mające na celu zakończenie sporów z Czechami i Krzyżakami -charakteryzuje znaczenie podboju Rusi Halickiej dla rozwoju gospodarczego państwa polskiego -charakteryzuje reformy wprowadzone przez Kazimierza Wielkiego i ich znaczenie dla unifikacji i rozwoju gospodarczego państwa polskiego -przedstawia politykę Kazimierza Wielkiego wobec Żydów -podaje przykłady miejscowości, w których wybudowano Orle Gniazda -przedstawia rozwój terytorialny państwa Kazimierza Wielkiego -uzasadnia, dlaczego Kazimierz Wielki rozwiązywał konflikty drogą pokojową, a nie zbrojną B <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia znaczenie przyłączenia do Polski Rusi Czerwonej -wykazuje związki polityki zagranicznej Kazimierza Wielkiego z polityką gospodarczą -ocenia znaczenie powstania Akademii Krakowskiej, reform gospodarczych, prawnych dla rozwoju kraju -uzasadnia, dlaczego potomni nadali królowi przydomek „Wielki” <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

8.	Jak wyglądał piastowski orzeł?	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje najstarsze przekazy źródłowe dotyczące orła jako symbolu państwowego <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje przykłady źródeł materialnych z wizerunkiem orła, np. monety i pieczęcie -wyjaśnia genezę symbolu orła przedstawioną w kronice Jana Długosza <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wymienia ksiąząt, którzy od połowy XII w. umieszczali na monetach i pieczęciach wizerunek orła białego <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia inne znaki używane przez władców piastowskich jako symbole państwowe <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
9.	Polska i świat w XII – XIV w. Powtórzenie wiadomości.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia podstawowe daty i fakty -wyjaśnia pojęcia historyczne <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -lokalizuje na mapie miejsca wydarzeń i zmiany terytorialne -omawia przemiany społeczne, polityczne, gospodarcze, kulturalne w XII – XIV w. <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia z uwzględnieniem przyczyn i skutków -charakteryzuje przemiany w Europie i w Polsce w XII – XIV w. <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia osiągnięcia polityczne, gospodarcze i społeczne na świecie w XII – XIV w. -wskazuje wpływ przemian i wydarzeń politycznych w Europie i Polsce na ich dalsze losy <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
10.	System feudalny.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: wasal, senior, suzeren, lenno, system feudalny, stan, społeczeństwo stanowe, monarchia patrymonialna, hołd lenny, renta feudalna, inwestytura, Korona Królestwa Polskiego -wyjaśnia zasady funkcjonowania systemu feudalnego -wymienia stany: rycerstwo, duchowieństwo, mieszczaństwo i chłopów <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje strukturę społeczną feudalizmu -omawia wzajemne zależności i zobowiązania, ceremoniał lenny -określa powiązania tworzące drabinę feudalną społeczeństwa średniowiecznego -omawia pozycję prawną i majątkową stanu rycerskiego -wskazuje cechy charakterystyczne kultury rycerskiej -przedstawia przebieg hołdu lennego oraz pasowania na rycerza <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia mechanizmy powstania i funkcjonowania systemu feudalnego -przedstawia pozycję społeczną duchowieństwa, rycerstwa, chłopów i mieszczan -na przykładzie państwa polskiego zjednoczonego przez Władysława Łokietka przedstawia cechy monarchii stanowej -omawia różnice pomiędzy monarchią patrymonialną a monarchią stanową -wyjaśnia zasadę „Wasal mojego wasala nie jest moim wasalem” <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -uzasadnia powstanie systemu lennego -charakteryzuje wady i zalety feudalizmu dla seniora i wasala -ocenia, jaki wpływ miał feudalizm na władzę królewską <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

11.	Życie średniowiecznej wsi.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: lokacja, sołtys, ława, wolnizna, dwupółwka, trójpółwka, metoda wypaleniskowa -omawia przyczyny rozwoju kolonizacji wiejskiej -wskazuje wynalazki i ulepszenia w rolnictwie wprowadzone w XII–XIV w. <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia etapy zakładania wsi na prawie niemieckim -charakteryzuje zajęcia i życie codzienne chłopów w średniowieczu -opisuje układ przestrzenny wsi <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia obowiązki i uprawnienia sołtysa -wyjaśnia, dlaczego trójpółwka była skuteczniejszą metodą uprawy ziemi niż dwupółwka i gospodarka wypaleniskowa -przedstawia znaczenie kolonizacji wiejskiej dla rozwoju gospodarczego Polski w XIII–XIV w. <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia powiązania pomiędzy narzędziami upowszechnionymi w średniowieczu a sytuacją gospodarczą -uzasadnia wpływ zmian na życie ludzi w średniowieczu -analizuje pochodzenie nazw miejscowości, takich jak Środa, Piątek, Wola, Piekary, Kowale <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
12.	Jaka wiedza kryje się w pieczęciach?	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia rolę pieczęci jako źródła historycznego <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje przykłady zastosowania pieczęci majestatycznej <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia znaczenie symboli przedstawianych na pieczęciach -określa czas powstania najstarszych pieczęci używanych przez władców polskich <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia znaczenie badań archeologicznych dla datowania oraz analizy średniowiecznych pieczęci <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
13.	Średniowieczne miasto i jego mieszkańcy.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: patrycjat, pospólstwo, plebs, rada miejska, burmistrz, ława, cech, czeladnik, wójt -wymienia warstwy społeczne w miastach średniowiecznych -wyjaśnia, jakie funkcje pełniły w średniowiecznym mieście: ratusz, pręgierz, rynek, targowisko, mury -wskazuje elementy obronne średniowiecznego miasta <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia, na czym polegała lokacja miasta na prawie magdeburskim/lubeckim -przedstawia warunki życia codziennego w średniowiecznym mieście -omawia uprawnienia organizacji zawodowych w mieście <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -podaje daty najstarszych lokacji miast w Polsce -porównuje życie codzienne mieszczan o różnym statusie społecznym -omawia kompetencje wójta, rady miejskiej i burmistrza <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, co oznaczało powiedzenie: „Powietrze miejskie czyni wolnym” -uzasadnia wpływ zmian na życie ludzi w średniowieczu <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
14.	Jak wyglądało średniowieczne miasto?	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: dokument lokacyjny, księga miejska <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wartość historyczną różnych rodzajów źródeł historycznych <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia znaczenie archeologiczne tzw. warstwy kulturowej <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -analizuje, skąd pochodzą średniowieczne nazwy ulic <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

15.	Kościół w średniowieczu.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia związane z datami: 1209 r., 1377 r., 1414–1418 -przedstawia dokonania postaci: Benedykta z Nursji, św. Franciszka z Asyżu, św. Dominika Guzmána -wyjaśnia pojęcia: duchowieństwo, benedyktyni, cystersi, ruchy heretyckie, inkwizycja, zakony żebracze, waldensi, albigensi, dominikanie, franciszkanie -wyjaśnia wyrażenie „benedyktyńska praca” -wskazuje średniowieczne ruchy heretyckie i zakony <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje na mapie najpopularniejsze w średniowieczu miejsca pielgrzymek -opisuje, na czym polegała niewola awiniońska papieża -omawia postanowienia soboru w Konstancji -przedstawia rolę duchowieństwa w średniowieczu -charakteryzuje nowe zakony -wyjaśnia wpływ zakonów na gospodarkę i kulturę w społeczeństwie średniowiecznym <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje sytuację materialną duchowieństwa w średniowieczu i wskazuje źródła majątku Kościoła -określa przyczyny i skutki utworzenia zakonów żebraczych -charakteryzuje poglądy wyznawane przez albigensów i waldensów -uzasadnia, dlaczego działalność ruchów heretyckich wywołała sprzeciw Kościoła -porównuje zakony żebracze z zakonami rycerskimi -wymienia i wskazuje na mapie najstarsze ośrodki zakonne na ziemiach polskich <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia dalekosiężne skutki kryzysu uniwersalizmu politycznego w Europie -ocenia znaczenie soboru w Konstancji i niewolę awiniońską papieża -wskazuje na mapie tereny europejskie, na których organizowano w średniowieczu krucjaty <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
16.	Kultura i nauka wieków średnich.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: uniwersytet, scholastyka, sztuki wyzwolone, uniwersalizm kultury średniowiecznej -przedstawia dokonania św. Tomasza z Akwinu -wyjaśnia, dlaczego kultura średniowiecza określana jest mianem uniwersalnej -omawia znaczenie łaciny w średniowiecznej Europie -wskazuje średniowieczne wzorce osobowe <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia system kształcenia -charakteryzuje średniowieczne wzorce osobowe -omawia cechy charakterystyczne kultury rycerskiej, dworskiej i ludowej <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia postacie uznawane za wzorce ascety, rycerza, władcy -określa rolę kobiet w średniowieczu na przykładzie Eleonory Akwitańskiej i Jadwigi Śląskiej -wymienia pierwsze europejskie uniwersytety i omawia ich rolę dla rozwoju nauki w średniowieczu <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia znaczenie działalności ojców Kościoła i św. Tomasza z Akwinu -odnajduje elementy i tematy świeckie w dorobku kultury średniowiecza -określa swoje stanowisko w kwestii rycerskości dziś -wymienia cechy wspólne kultury polskiej i europejskiej w okresie średniowiecza <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

17.	W cieniu kościołów i zamków.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: portal, prezbiterium, przypora, inicjał, miniatura, <i>Biblia pauperum</i>, gotyk, styl romański -rozdziela style architektoniczne -wymienia przykładowe zabytki romańskie i gotyckie na ziemiach polskich -wyjaśnia, w jaki sposób kopiowano i ozdabiano księgi w średniowieczu <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje cechy charakterystyczne dla stylu romańskiego i gotyckiego -wskazuje budowle w stylu romańskim i gotyckim na ilustracji -wskazuje przykłady zabytków architektury romańskiej i gotyckiej w Polsce <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -porównuje styl romański ze stylem gotyckim -wyjaśnia genezę architektury romańskiej -omawia znaczenie <i>Biblia pauperum</i> dla upowszechniania zasad religii chrześcijańskiej -wskazuje na mapie państwa, w których znajduje się najwięcej zabytków romańskich i gotyckich -podaje przykłady średniowiecznych budowli świeckich <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa, dlaczego polskie budownictwo w stylu romańskim nie rozwinęło się w tak wysokim stopniu jak w Europie Zachodniej -odnajduje przykłady jedności kultury europejskiej -wymienia cechy wspólne kultury polskiej i europejskiej w okresie średniowiecza <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
18.	O czym opowiadają średniowieczne katedry?	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia symbolikę średniowiecznych katedr <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje cechy stylu gotyckiego na przykładzie katedry w Chartres <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia tajemnice katedry w Chartres <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -analizuje sposób budowy średniowiecznych katedr <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
19.	Społeczeństwo średniowiecza. Powtórzenie wiadomości.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia podstawowe daty i fakty -wyjaśnia pojęcia historyczne <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -lokalizuje na mapie miejsca wydarzeń -omawia przemiany społeczne, gospodarcze, kulturalne <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia z uwzględnieniem przyczyn i skutków -charakteryzuje przemiany w Europie i w Polsce <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia osiągnięcia kulturalne, gospodarcze i społeczne <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

20.	Unia Polski z Litwą.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia związane z datami: 1374 r., 1385 r., 1401 r., 1413 r. -przedstawia dokonania postaci: Mendoga, Ludwika Andegaweńskiego, Giedymina, Jadwigi, Władysława Jagiełły, Witolda -wyjaśnia pojęcia: przywilej, unia, unia personalna, bojarzy -na podstawie drzewa genealogicznego wskazuje pokrewieństwo między Piastami, Andegawenami i Jagiellonami -wskazuje na mapie Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie, państwo zakonu krzyżackiego, Węgry -wymienia dynastie władające Polską w XIV w. <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje przyczyny, dla których Ludwik objął tron polski -omawia panowanie andegaweńskie -wyjaśnia przyczyny i skutki wstąpienia Władysława Jagiełły na tron polski -omawia postanowienia unii w Krewie, Wilnie, Horodle, przywileju koszyckiego -opisuje realizację warunków unii w Krewie i jej skutki dla Polski i Litwy <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje sytuację Polski i Litwy w drugiej połowie XIV w. -omawia okoliczności wstąpienia na tron polski Ludwika Andegaweńskiego -przedstawia rozwój terytorialny i polityczny państwa litewskiego w XII i XIV w. -opisuje okoliczności zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie -wskazuje korzyści i zagrożenia wynikające z zawarcia unii polsko-litewskiej <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje skutki unii w Krewie dla sytuacji międzynarodowej Litwy -ocenia panowanie Jadwigi i Władysława Jagiełły -wyjaśnia, dlaczego unia polsko-litewska była odnawiana w Wilnie w 1401 r. i w Horodle w 1413 r. -uzasadnia racje polskie i litewskie dla zawarcia unii -dokonuje własnej oceny unii <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia znaczenie unii polsko-litewskiej na tle sytuacji międzynarodowej w Europie -porównuje unię polsko-litewską z innymi funkcjonującymi wówczas w Europie (np. unia kalmarska) -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
21.	Wielka wojna z zakonem krzyżackim.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia wydarzenia związane z datami: 1409 r., 15 lipca 1410 r., 1411 r., 1414–1418 -przedstawia dokonania postaci: Ulricha von Jungingena, Zawiszy Czarnego, Mikołaja Trąby, Pawła Włodkowica -wyjaśnia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim -wskazuje na mapie Czerwińsk, Grunwald, Malbork, Toruń -wskazuje najważniejsze bitwy Wielkiej Wojny <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia postanowienia I pokoju toruńskiego -omawia udział Polaków na soborze w Konstancji -przedstawia skutki wielkiej wojny z Krzyżakami <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje sytuację państwa polsko-litewskiego na przełomie XIV i XV w. -przedstawia przebieg działań wojennych w czasie wielkiej wojny z zakonem w latach 1409–1411 -omawia przebieg bitwy pod Grunwaldem -opisuje uzbrojenie lekkiej jazdy litewskiej biorącej udział w bitwie pod Grunwaldem -ocenia udział Pawła Włodkowica w obradach soboru w Konstancji <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wymienia najważniejsze tezy przedstawione przez Pawła Włodkowica na soborze -charakteryzuje rzeczywiste przyczyny wojny -ocenia zwycięstwo pod Grunwaldem -wskazuje dalekosiężne skutki zwycięstwa grunwaldzkiego <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wymienia podstawowe elementy uzbrojenia rycerzy z początku XV w. -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

22.	Jaką bitwę namalował Jan Matejko?	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia okoliczności powstania obrazu „Bitwa pod Grunwaldem” <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje przedstawione na obrazie sceny pod względem zgodności z prawdą historyczną -charakteryzuje symboliczne znaczenie dzieła <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, dlaczego Niemcom w czasie II wojny światowej zależało na zniszczeniu „Bitwy pod Grunwaldem” <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia postawę profesora Władysława Woydy i jego wkład w ocalenie obrazu <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
23.	Europa Zachodnia w XIV i XV wieku.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia związane latami: 1337–1453 -przedstawia dokonania postaci: Joanny d’Arc, Jana Husa, Johna Balla, Johna Wiklefa, Jana Žižki -wyjaśnia pojęcie: „czarna śmierć” -omawia przebieg i konsekwencje „czarnej śmierci” -przedstawia co najmniej jedną przyczynę i jeden skutek wojny stuletniej -wskazuje nowe techniki walki wprowadzone w XV w. <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia skutki epidemii dżumy -wskazuje powstania ludowe, które wybuchły na terenie Francji i Anglii w XIV i XV w. -wskazuje na mapie państwa biorące udział w wojnie stuletniej -opisuje przyczyny i następstwa wojny stuletniej -wyjaśnia skutki wprowadzenia broni palnej i armii zaciężnej -omawia główne założenia husytyzmu -opisuje przemiany polityczne w Europie w XIV-XV w. <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje na mapie główne kierunki rozprzestrzeniania się „czarnej śmierci” -wskazuje na mapie tereny, na których toczyły się walki podczas wojny stuletniej oraz buntów chłopskich -omawia znaczenie wojny stuletniej dla Anglii i Francji -omawia przyczyny wystąpień ludowych na terenie Francji i Anglii w XIV i XV w. -charakteryzuje nowe techniki walki wprowadzone w XV w. -przedstawia przyczyny i przebieg powstania husytów w Czechach -wyjaśnia, dlaczego Jana Husa spalono na stosie <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -analizuje skutki „czarnej śmierci” i wojny stuletniej dla Europy -ocenia postawę Joanny d’Arc -ocenia skuteczność nowych technik walki w XV w. i ich wpływ na zmiany w wojskowości <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa wpływ husytyzmu dla rozwoju Europy -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

24.	Nowe potęgi w Europie Wschodniej.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia związane datami: 1380 r., 1389 r., 1396 r., 1440 r., 1444 r., 1453 r. -omawia dokonania postaci: Osmana I, Władysława III Warneńczyka, Jana Hunyadyego, Dymitra Dońskiego, Iwana III Srogiego, Iwana IV Groźnego -wyjaśnia pojęcia: sułtan, janczarzy, car -wskazuje na mapie: imperium osmańskie, Konstantynopol, Warnę, Wielkie Księstwo Moskiewskie <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje podboje tureckie i organizację państwa tureckiego -wskazuje na mapie kolejne ziemie podbijane przez Turków w Europie -wyjaśnia skutki zdobycia Konstantynopola przez Turków <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa czynniki, które decydowały o sile militarnej imperium tureckiego -porównuje oddziały janczarów z oddziałami piechoty europejskiej -omawia etapy powstawania potęgi moskiewskiej -omawia przebieg bitwy pod Warną -uzasadnia, znaczenie roku 1453 jako cezury w dziejach Europy -określa skutki bitwy pod Warną dla Polski <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia konsekwencje, jakie miały dla Polski i Litwy powstanie imperium osmańskiego oraz zjednoczenie ziem ruskich -uzasadnia, z jakiego powodu po klęsce Konstantynopola wyznawcy prawosławia zaczęli nazywać Moskwę trzecim Rzymem <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
25.	Wojna trzynastoletnia.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia wydarzenia związane z datami: 1397 r., 1440 r., 1454 r., 1454 r., 1462 r., 1457 r., 1466 r. -przedstawia dokonania postaci: Jana Bażyńskiego, Piotra Dunina, Kazimierza Jagiellończyka -wyjaśnia pojęcia: stan szlachecki, inkorporacja, pospolite ruszenie, armia zaciężna, sekularyzacja, państwo zakonne, kaprowie -omawia przyczyny wojny trzynastoletniej i zobowiązania pokoju z 1466r. <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje przebieg i rezultat wojny trzynastoletniej -charakteryzuje stosunki między Polską a Prusami Książęcymi -wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew wojny trzynastoletniej i odzyskane tereny -potrafi skonstruować oś chronologiczną, na której porządkuje wydarzenia -omawia znaczenie armii zaciężnej w wojnie trzynastoletniej -wskazuje datę i omawia postanowienia przywilejów cerekwicko-nieszawskich <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, dlaczego szlachta i mieszczaństwo mieszkający w Prusach dążyli do przyłączenia ich ziem do Polski -omawia i klasyfikuje przyczyny wojny trzynastoletniej -omawia poszczególne etapy wojny trzynastoletniej -podaje nazwy ziem odzyskanych przez Królestwo Polskie w 1466 r. -omawia znaczenie przywilejów nadanych w czasie wojny trzynastoletniej stanowi szlacheckiemu -określa znaczenie odzyskania Pomorza Gdańskiego przez Polskę <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -porównuje działania wielkiej wojny z zakonem prowadzonej przez Władysława Jagiełłę do działań zbrojnych prowadzonych podczas wojny trzynastoletniej -ocenia znaczenie przywilejów nadanych w czasie wojny trzynastoletniej stanowi szlacheckiemu -charakteryzuje zmiany, które zaszły w sytuacji międzynarodowej Polski po wojnie trzynastoletniej -ocenia znaczenie wojny trzynastoletniej <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia znaczenie wydarzeń wojny trzynastoletniej na tle sytuacji politycznej i społecznej ówczesnej Europy -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

26.	Jak wyglądały działania średniowiecznych szpiegów?	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia główne zadania średniowiecznych szpiegów <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje średniowieczne sposoby szyfrowania wiadomości <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, jak werbowano i wynagradzano szpiegów w średniowieczu <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wymienia najsłynniejszych szpiegów polskich i krzyżackich <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
27.	Kultura późnego średniowiecza w Polsce.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia dokonania postaci: Wita Stwosza, Marcina Króla, Wojciecha z Brudzewa, Mikołaja Kopernika, Pawła Włodkowica, Jana Ostroroga, Jana Długosza -wymienia najsłynniejsze przykłady sztuki gotyckiej w Polsce -omawia znaczenie odnowienia Akademii Krakowskiej w 1400 r. -wymienia stany w Polsce <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, dlaczego okres panowania Kazimierza Jagiellończyka nazywany jest złotą jesienią polskiego średniowiecza -na konkretnych przykładach opisuje zabytki sztuki gotyckiej w Polsce -wskazuje na mapie miejsca z budowlami gotyckimi -omawia kulturę poszczególnych stanów w Polsce <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa cechy charakterystyczne rzeźby średniowiecznej na przykładzie piety i Pięknej Madonny -wyjaśnia, na czym polega wartość historyczna i kulturowa ołtarza Wita Stwosza -omawia dokonania sławnych absolwentów Akademii Krakowskiej -wyjaśnia znaczenie Uniwersytetu Jagiellońskiego dla rozwoju polskiej nauki i kultury -wskazuje na mapie tereny, na których powstało najwięcej budowli w stylu gotyckim <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -odnajduje elementy wspólne i odrębne dla europejskiej i polskiej kultury średniowiecza -wyjaśnia przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia budowli romańskich i gotyckich w Polsce -na podstawie fotografii rozpoznaje cechy stylu gotyckiego <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje osiągnięcia kultury późnego średniowiecza w swoim regionie na tle kultury polskiej i europejskiej -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
28.	Schyłek średniowiecza. Powtórzenie wiadomości.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia podstawowe daty i fakty -wyjaśnia pojęcia historyczne <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -lokalizuje na mapie miejsca wydarzeń i zmiany terytorialne -omawia przemiany społeczne, polityczne, gospodarcze, kulturalne w XIV – XV w. <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia z uwzględnieniem przyczyn i skutków -charakteryzuje przemiany w Europie i w Polsce w XIV – XV w. <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia osiągnięcia polityczne, kulturalne i społeczne w XIV – XV w. -wskazuje wpływ przemian i wydarzeń politycznych w Europie i Polsce na ich dalsze losy <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

29.	Cywilizacje Ameryki.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcie: cywilizacja prekolumbijska -wskazuje nazwy cywilizacji prekolumbijskich -wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Azteków, Majów i Inków i najważniejsze ośrodki cywilizacyjne rdzennych mieszkańców Ameryki -wskazuje najważniejsze osiągnięcia techniczne cywilizacji prekolumbijskich <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia najważniejsze osiągnięcia techniczne cywilizacji prekolumbijskich <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia system wierzeń Azteków -wskazuje cechy charakterystyczne sztuki prekolumbijskiej <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -uzasadnia, dlaczego Majowie są określanymi przez niektórych uczonych Grekami Ameryki -porównuje z ówczesną cywilizacją europejską z indiańską <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia funkcjonowanie poczty i sieci dróg w państwie Inków -przedstawia system wierzeń Azteków -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
30.	Wielkie odkrycia geograficzne.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia wydarzenia związane z datami: 1488 r., 1498 r., 1492 r., 1519–1522 -wymienia nazwiska odkrywców i podróżników oraz wskazuje na mapie trasy podróży i odkryte ziemie -przedstawia dokonania postaci: Henryka Żeglarza, Bartłomieja Diaza, Vasco da Gamy, Krzysztofa Kolumba, Ferdynanda Magellana -wyjaśnia pojęcia: astrolabium, karawela, karaka, kompas, busola -wskazuje wynalazki, jakie umożliwiły odkrycia -wskazuje co najmniej dwie przyczyny wielkich odkryć geograficznych -wskazuje państwa, które przodowały w odkryciach geograficznych na przełomie XV i XVI w. <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia przyczyny wypraw -opisuje przebieg wypraw wielkich odkrywców -opisuje trudności wypraw <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wyobrażenia XV-wiecznych Europejczyków na temat otaczającego ich świata -klasyfikuje główne przyczyny wypraw -omawia zasługi, jakie mieli dla rozwoju żeglarstwa Henryk Żeglarz, Ferdynand Aragoński i Izabela Kastylijska -przedstawia dokonania postaci: Ameriga Vespucciego, Paola Toscanello -szczegółowo omawia przyczyny wielkich odkryć geograficznych -omawia postanowienia traktatu w Tordesillas -ocenia znaczenie wypraw i odkryć dla rozwoju cywilizacji ogólnoludzkiej <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia, jaki wpływ na odkrycia geograficzne miał rozwój kartografii i nawigacji -uzasadnia, dlaczego Hiszpanie i Portugalczycy byli prekursorami odkryć -uzasadnia kluczową rolę wynalazków w rozwoju dalekomorskiej żeglugi <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

31.	Skutki wielkich odkryć.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje nazwiska głównych konkwistadorów -omawia wydarzenia związane latami: 1519-1534, 1531-1533 -przedstawia dokonania postaci: Ferdynanda Corteza, Francisca Pizarra, Montezumy, Atahualpy -wyjaśnia pojęcia: konkwistador, konkwista, złoty trójkąt -wskazuje towary sprowadzane do Europy z kolonii <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia skutki odkryć dla cywilizacji pozaeuropejskich -przedstawia następstwa odkryć geograficznych dla gospodarki Europy -omawia stosunek zdobywców do ludności tubylczej -wskazuje na mapie szlaki handlowe tworzące tzw. złoty trójkąt -wskazuje tereny zajęte przez Hiszpanów i Portugalczyków <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia etapy podboju państwa Azteków i Inków -wyjaśnia przyczyny powstania kolonii w Ameryce -charakteryzuje wymianę handlową pomiędzy Ameryką, Europą i Afryką na szlaku tzw. złotego trójkąta -określa przyczyny zmniejszenia się liczby rdzennych mieszkańców Ameryki w XVI w. -omawia funkcjonowanie europejskich kolonii w Ameryce -określa negatywne i pozytywne skutki wypraw <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia motywy i metody europejskich podbojów -uzasadnia, dlaczego tak łatwo dokonano podbojów państw indiańskich -porównuje z ówczesną cywilizacją europejską z indiańską -ocenia znaczenie wypraw i odkryć dla rozwoju cywilizacji ogólnoludzkiej <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
32.	Gospodarka w epoce kolonialnej.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje towary sprowadzane do Europy z kolonii -wyjaśnia pojęcia: kompania handlowa, praca nakładcza, manufaktura, kapitalizm, korsarze, weksel, monopol, rewolucja cen -wskazuje najważniejsze zmiany gospodarcze spowodowane odkryciami geograficznymi -omawia, na czym polegała praca nakładcza <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia znaczenie założenia kompanii handlowych dla rozwoju wymiany towarowej między Europą a Afryką, Azją i Ameryką -opiniuje funkcjonowanie gospodarki rynkowej i nowe metody wytwórczości -wskazuje na mapie nowe centra gospodarcze i kolonie państw europejskich -omawia formy aktywności gospodarczej na zachodzie i wschodzie Europy -porównuje cech z manufakturą <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia zmiany, jakie zaszły w handlu w wyniku odkryć geograficznych -charakteryzuje podział gospodarczy kontynentu europejskiego: państwa na zachód i wschód od Łaby -wyjaśnia przyczyny wprowadzenia pracy nakładczej -określa zmiany w rolnictwie spowodowane wzrostem wymiany handlowej -określa korzyści, jakie niosło za sobą wprowadzenie do użytku weksli i banknotów -wykazuje podstawowe różnice między gospodarką XVI w a średniowieczną -uzasadnia rolę kapitału i wymiany w rozwoju ekonomicznym Europy -omawia konsekwencje rewolucji cen <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -uzasadnia znaczenie określenia, że gospodarka w epoce kolonialnej zaczęła mieć charakter globalny -odnajduje korzenie współczesnych systemów gospodarczych w przemianach europejskich w XVI w. <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

33.	Kultura odrodzenia w Europie.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia dokonania postaci: Mikołaja Kopernika, Leonarda da Vinci, Galileusza, Giordana Bruna, Michała Anioła, Erazma z Rotterdamu, Jana Gutenberga -wyjaśnia pojęcia: mecenas, renesans, odrodzenie, humanizm -wskazuje ośrodki kultury renesansowej na mapie -wymienia nazwiska głównych twórców literatury i nauki oraz ich dzieła, ramy chronologiczne epoki <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia znaczenie wynalezenia druku dla rozwoju renesansowej nauki -wskazuje przykłady inspiracji sztuką antyczną w architekturze i dziełach renesansowych artystów -określa, w którym państwie narodził się renesans -charakteryzuje nową epokę, określa główne koncepcje świata i człowieka oraz cechy humanizmu -na ilustracjach rozpoznaje cechy charakterystyczne budowli renesansu -opisuje dzieła sztuki renesansowej -cytuje słynne sentencje dotyczące humanizmu -wyjaśnia, kogo nazywamy humanistą <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje najświetniejszych mecenasów włoskiego odrodzenia -opisuje podobieństwa oraz różnice pomiędzy sztuką średniowiecza i renesansu -wskazuje źródła i przyczyny narodzin nowej epoki -ocenia wartości kultury renesansowej -interpretuje słynne sentencje i założenia artystyczne na konkretnych przykładach -wyjaśnia, na czym polegała odnowa tradycji antycznej w czasach nowożytnych i odrodzenie antycznego kanonu piękna w sztuce renesansu -wskazuje i nazywa elementy budowli renesansowej <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia współczesne znaczenie pojęcia „człowiek renesansu”, znajduje konkretne przykłady w następnych epokach i świecie współczesnym -ocenia wpływ wynalazku druku na rozpowszechnianie się myśli humanistycznej -dokonuje bilansu i wkładu twórczości renesansowej do dorobku kultury światowej <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
-----	-------------------------------	--

34.	Nowe wyznania w Europie.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia związane datami: 1517 r., 1524 r., 1534 r., 1536 r., 1555 r., 1572 r. -przedstawia dokonania postaci: Marcina Lutra, Jana Kalwina, Henryka VIII, Henryk IV -wyjaśnia pojęcia: symonia, odpust, nepotyzm, reformacja, luteranizm, protestanci, kalwinizm, arianie, anglikanizm, kościół narodowy, noc św. Bartłomieja, hugenoci, zbór -wskazuje dziedziny działań Kościoła krytykowane w średniowieczu i renesansie -wymienia nazwiska reformatorów -wskazuje na mapie państwa, w których reformacja miała największy zasięg -omawia postanowienia pokoju augsburskiego <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia przyczyny reformacji oraz program i działalność M.Lutra, J.Kalwina -omawia główne założenia, kierunki reformacji i działań reformatorów -wskazuje różnice między nowymi wyznaniem a katolicyzmem -przedstawia najważniejsze skutki reformacji <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -uzasadnia źródła kryzysu Kościoła katolickiego -wskazuje główne różnice nurtów reformacji -porównuje program różnych wyznań -charakteryzuje wyznania protestanckie: luteranizm, kalwinizm, anglikanizm -wskazuje na mapie podział religijny Europy -omawia organizację kościołów protestanckich -przedstawia gospodarcze skutki ruchu reformacyjnego <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia, jaki wpływ na rozpowszechnienie idei reformacji miało wynalezienie druku -uzasadnia zapoczątkowanie reformacji w Niemczech -wyjaśnia, dlaczego część krajów pozostała katolicka -odnajduje przyczyny szerzenia się reformacji -ocenia dalekosieżne skutki reformacji -określa dlaczego reformacja stała się przyczyną wojen religijnych oraz na czym polegał radykalizm dogmatyczny i społeczny nurtów reformacji <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -dostrzega wpływ reformacji na umocnienie władzy państwowej w niektórych krajach protestanckich (np. Prusy Książęce, Szwecja) -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
35.	Kontreformacja.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: reforma katolicka, kontreformacja, sobór, zakon jezuitów, inkwizycja, heretyk, indeks ksiąg zakazanych, nuncjusz, kongregacja -wskazuje datę powstania zakonu jezuitów, soboru trydenckiego, lata wojny trzydziestoletniej -omawia metody zwalczania reformacji -wskazuje strony wojny trzydziestoletniej <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -porównuje wnętrze zboru protestanckiego z wystrojem kościoła katolickiego -opisuje zadania i rezultaty soboru trydenckiego -opisuje zadania i reguły zakonu jezuitów -omawia ustalenia w Trydencie i kierunek zmian w kościele -charakteryzuje stosunek Kościoła wobec reformacji -przedstawia przyczyny i skutki wojny trzydziestoletniej -przedstawia postanowienia pokoju westfalskiego <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje sytuację w Kościele katolickim w XVI w. -charakteryzuje ideologiczne założenia wystroju wnętrza zboru protestanckiego i kościoła katolickiego- przedstawia postać Ignacego Loyoli -wyjaśnia następstwa reformacji -określa główne cele zakonu jezuitów i metody działania -omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny trzydziestoletniej <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia postanowienia soboru trydenckiego i działalność zakonu jezuitów oraz reformę wewnętrzną Kościoła -wymienia postanowienia soboru trydenckiego odgrywające do dziś ważną rolę -wskazuje pozytywne i negatywne skutki XVI-wiecznych reform chrześcijaństwa <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

36.	Narodziny nowożytnego świata. Powtórzenie wiadomości.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia podstawowe daty i fakty -wyjaśnia pojęcia historyczne -lokalizuje państwa na mapie <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa przemiany w Europie i na ziemiach nowo odkrytych -omawia przemiany społeczne, polityczne, gospodarcze, kulturalne i religijne w XV – XVI w. <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje przemiany w Europie i na ziemiach nowo odkrytych XV – XVI w. -omawia wydarzenia z uwzględnieniem przyczyn i skutków <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia osiągnięcia cywilizacyjne państw europejskich w XV i XVI w. -wskazuje wpływ przemian i wydarzeń politycznych w Europie w XV – XVI w. na jej dalsze losy <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
37.	Początki demokracji szlacheckiej.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: szlachta, magnaci, szlachta zagrodowa, gołota, senat, sejmik, poseł, instrukcje poselskie, sejm walny, izba poselska, marszałek, konstytucje sejmowe, <i>veto</i>, kanclerz, podskarbi, hetman, ruch egzekucyjny, królewskizny, wojsko kwarciane, demokracja szlachecka, przywilej -wskazuje datę zwołania i miejsce pierwszego sejmiku walnego -podaje daty, nazwy i miejsca nadania przywilejów i władzę, który je nadał -wyjaśnia zasadę jednomyślności w sejmie szlacheckim -wymienia trzy stany sejmujące <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje różnorodność stanu szlacheckiego -przedstawia etapy kształtowania się ustroju demokracji szlacheckiej -wyjaśnia, czym była egzekucja praw i dóbr -omawia przywileje szlacheckie i funkcjonowanie demokracji szlacheckiej -przedstawia przykłady dominacji szlachty w życiu politycznym, gospodarczym i społecznym państwa -wyjaśnia, kto wybierał posłów, jakie osobistości zasiadały w senacie i w jaki sposób sejm obradował <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia genezę stanu szlacheckiego -omawia pozycję gospodarczą i polityczną szlachty polskiej w XVI w. -porównuje sytuację polityczną i majątkową średniej szlachty z pozycją gołoty -charakteryzuje przebieg obrad sejmiku szlacheckiego -wyjaśnia znaczenie poszczególnych przywilejów -opisuje kształtowanie się demokracji szlacheckiej i instrumenty tej demokracji -omawia cele i założenia ruchu egzekucyjnego <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia znaczenie przywilejów szlacheckich -ocenia rolę szlachty -analizuje proces kształtowania się demokracji szlacheckiej -uzasadnia, dlaczego ustrój Rzeczypospolitej ukształtowany w XVI w. określa się mianem demokracji szlacheckiej <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -porównuje ustrój Rzeczypospolitej XVI w. do ustrojów innych krajów europejskich -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
38.	Jak obradowano na sejmikach i sejmach?	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, dlaczego sejmiki odbywały się najczęściej w kościołach <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia sposób głosowania na posłów podczas obrad sejmiku ziemskiego <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia zastosowanie rugów poselskich <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia stosunek szlachty do udziału w sejmikach ziemskich i sejmie walnym <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wymienia miejsca obrad sejmiku oraz uzasadnia przyczynę określonej lokalizacji -wyjaśnia, dlaczego szlachta uważała, że ustrój Rzeczypospolitej jest doskonały -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

39.	Rozwój gospodarczy Polski.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje symptomy i oznaki bogacenia się polskiego społeczeństwa -wyjaśnia pojęcia: folwark, pańszczyzna -wskazuje na mapie główne ośrodki handlowe -wskazuje, jakie towary eksportowano z Polski i importowano do Polski <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -lokalizuje na mapie spływ wiślany -omawia przyczyny rozwoju folwarku szlacheckiego, jego strukturę i funkcjonowanie -wskazuje treść ustaw ograniczających prawa chłopów i mieszczan -przedstawia czynniki, które zadecydowały o roli Gdańska w życiu gospodarczym RP <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -uzasadnia przyczyny rozwoju folwarków pańszczyźnianych -charakteryzuje pozycję gospodarczą Gdańska oraz jego mieszkańców w XVI–XVII w. -omawia propozycje reform społeczno-gospodarczych Jana z Ludziska oraz arian -wyjaśnia związek między przywilejami a pozycją gospodarczą szlachty <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia wpływ rozwoju gospodarczego Polski w XVI w. na poziom życia poszczególnych grup społecznych -wskazuje czynniki, które doprowadziły do uprzywilejowania szlachty w życiu gospodarczym -ocenia konsekwencje dominującej roli szlachty w gospodarce -charakteryzuje wpływ przemian ekonomicznych w Europie Zachodniej na gospodarkę Polski <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -porównuje drogi rozwoju Europy Wschodniej i Europy Zachodniej dostrzegając genezę współczesnych różnic w rozwoju gospodarczym Europy wschodniej i zachodniej w XVI w. -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
40.	Czasy Zygmunta Starego.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia związane datami: 1514 r., 1515 r., 1519 r., 1525 r. -wyjaśnia pojęcie: polityka dynastyczna -wskazuje na mapie państwa, w których na przełomie XV i XVI w. władzę sprawowali Jagiellonowie -lokalizuje na mapie kraje, z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny za panowania Zygmunta Starego -omawia postanowienia traktatu krakowskiego (hołd pruski), układu w Wiedniu -wskazuje królów polskich z dynastii Jagiellonów oraz Jagiellonów na obcych tronach <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje sytuację międzynarodową Polski za panowania Zygmunta Starego -omawia przyczyny i przebieg ostatniego konfliktu zbrojnego z zakonem krzyżackim -przedstawia najważniejsze wydarzenia z wojny z Moskwą -wskazuje na mapie odzyskane tereny -określa główne kierunki polityki zagranicznej Jagiellonów i jej skutki -opisuje politykę dynastyczną Jagiellonów i jej rezultaty <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje na mapie ziemie utracone w XVI w. przez Wielkie Księstwo Litewskie na rzecz Moskwy -wyjaśnia przyczyny podpisania porozumienia jagiellońsko-habsburskiego w Wiedniu -przedstawia przyczyny, przebieg i skutki konfliktu z Moskwą -charakteryzuje przyczyny przegranej Polski w rywalizacji z Habsburgami <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia wpływ rządów Zygmunta Starego na umocnienie międzynarodowej pozycji państwa polskiego -ocenia znaczenie hołdu pruskiego dla sytuacji międzynarodowej Polski -ocenia politykę dynastyczną Jagiellonów, określa jej blaski i cienie <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

41.	Rzeczpospolita Obojga Narodów.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia związane datami: 1563–1570, 1561 r., 1569 r., 1572 r. -wyjaśnia pojęcia: unia realna, unia personalna, Rzeczpospolita Obojga Narodów -omawia postanowienia układu w Wilnie -podaje miejsce podpisania unii realnej -wskazuje na mapie Carstwo Rosyjskie, ziemie włączone na mocy unii lubelskiej do Korony -lokalizuje na mapie tereny Wielkiego Księstwa Litewskiego i ziemie Korony <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje przyczyny i skutki wojny o Inflanty -wyjaśnia przyczyny i skutki zawarcia unii w Lublinie -opisuje warunki unii lubelskiej -interpretuje tekst źródłowy i odnajduje zasady unii -porównuje na mapie tereny Polski i Litwy przed i po zawarciu unii -przedstawia czynniki, które spajały Rzeczpospolitą i te groziły jej rozpadem <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia stanowisko zwolenników unii realnej Polski i Litwy -przedstawia argumenty przeciwników zawarcia unii polsko-litewskiej -charakteryzuje ustrój, podział administracyjny, obszar oraz zróżnicowanie narodowościowe i religijne Rzeczypospolitej Obojga Narodów -określa konsekwencje zawarcia unii lubelskiej -omawia konflikty zbrojne o Inflanty i ich rezultat <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia panowanie Zygmunta Augusta -ocenia skutki unii lubelskiej dla polskiej, litewskiej i ruskiej szlachty -potrafi przewidzieć wpływ i skutki elekcji na życie polityczne Polski -porównuje ze sobą unie Polski i Litwy <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -dokonuje bilansu rządów Zygmunta Starego na szerokim tle sytuacji międzynarodowej -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
42.	Kultura polskiego odrodzenia.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: arras, attyka, złoty wiek -wymienia nazwiska wybitnych twórców polskiego renesansu -przedstawia dokonania postaci: Mikołaja Kopernika, Macieja z Miechowa, Marcina Kromera, Jana Kochanowskiego, Mikołaja Reja, Szymona Szymonowica, Andrzeja Frycza Modrzewskiego -wskazuje ośrodki kultury, ich zasięg i kilku wybitniejszych twórców -odnajduje na mapie ośrodki polskiego renesansu -wskazuje przykłady dzieł sztuki renesansowej w Polsce <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -uzasadnia, dlaczego XVI w. w Polsce nazywa się złotym wiekiem -omawia rozwój szkolnictwa w czasach odrodzenia -omawia główne osiągnięcia polskiego renesansu i charakter sztuki renesansowej -odnajduje na ilustracjach zabytki sztuki renesansowej -omawia znaczenie piśmiennictwa w języku narodowym dla polskiej kultury -przedstawia rolę dworu królewskiego w szerzeniu idei renesansowych <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, w jaki sposób działalność królowej Bony przyczyniła się do rozwoju polskiej gospodarki i kultury -wyjaśnia znaczenie ogłoszenia teorii heliocentrycznej Mikołaja Kopernika i porównuje ją z systemem geocentrycznym -wskazuje renesansowe elementy krakowskiego Wawelu -omawia cechy architektury renesansu na przykładzie zabytków w Polsce -porównuje styl renesansowy z gotykiem -porównuje założenia artystyczne polskiego i europejskiego renesansu -wyodrębnia cechy szczególne polskiego odrodzenia -umiejscawia osiągnięcia kultury polskiej w dorobku europejskim -wyjaśnia, na czym polegał wpływ włoskiego odrodzenia na sztukę polską -ocenia wkład Polaków w osiągnięcia cywilizacyjne Europy i świata <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia słuszność twierdzenia o „złotym wieku kultury polskiej” w XVI w. -odnajduje przykłady obecności kultury renesansu w świecie współczesnym -sporządza plan wycieczki szlakiem zabytków renesansu -analizuje podobieństwa i różnice między renesansem polskim i europejskim <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

43.	Gdzie pochowano Mikołaja Kopernika?	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia hipotezy dotyczące miejsca pochówku Mikołaja Kopernika <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, dlaczego podczas II wojny światowej Niemcy interesowali się poszukiwaniami grobu Mikołaja Kopernika <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia zasady współpracy historyków, archeologów, kryminologów i genetyków podczas poszukiwań grobu Mikołaja Kopernika <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia udział bibliologów w potwierdzeniu tożsamości Mikołaja Kopernik <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
44.	Kraj wielu wyznań.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia związane datami: 1570 r., 1573 r., 1596 r., 1602 r. -przedstawia dokonania postaci: Jana Łaskiego, Faustyna Socyna, Piotra Skargi, Stanisława Hozjusza -wyjaśnia pojęcia: bracia polscy, konfederacja, grekokatolicy, arianie, bracia polscy, kolegia, tolerancja, unia religijna -wskazuje główne kierunki reformacji w Polsce i umiejscawia je na mapie -wymienia nazwy grup reformacyjnych i głównych przywódców reformacji -wymienia narodowości i grupy religijne w RP -wskazuje tereny zamieszkałe przez katolików, prawosławnych, luteran, kalwinistów i arian <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia postanowienia ugody sandomierskiej, konfederacji warszawskiej i unii brzeskiej -opisuje źródła reformacji w Polsce -omawia funkcjonowanie poszczególnych kierunków reformacyjnych -wyjaśnia metaforę „Polska państwem bez stosów” -wskazuje grupy społeczne, które na terenach Rzeczypospolitej przyjmowały luteranizm i kalwinizm <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, dlaczego poglądy braci polskich zostały uznane za radykalne i były zwalczane przez przedstawicieli innych wyznań -charakteryzuje rozwój kontrreformacji w Polsce -uzasadnia rozwój reformacji w Polsce -określa przyczyny zwycięstwa katolicyzmu i rolę jezuitów -wykazuje i ocenia wkład reformacji w rozwój kultury polskiej -omawia wpływ różnowierców na kulturę i gospodarkę RP -omawia politykę władców wobec innowierców <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia znaczenie konfederacji warszawskiej dla sytuacji protestantów w Rzeczypospolitej -wykazuje historyczne tradycje tolerancji w Polsce -próbuję zająć stanowisko na temat tolerancji dziś -wskazuje różnice między reformacją i kontrreformacją w Polsce a innymi krajami Europy -przytacza argumenty za i przeciw unii brzeskiej <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

45.	Pierwsi królowie elekcyjni.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia wydarzenia związane z datami: 1572 r., 1573 r., 1575 r., 1577 r., 1582 r. -przedstawia dokonania postaci: Jakuba Uchańskiego, Henryka Walezego, Anny Jagiellonki, Stefana Batorego, Jana Zamoyskiego -wyjaśnia pojęcia: konfederacja, interreks, sejm konwokacyjny, sejm elekcyjny, sejm koronacyjny, artykuły henrykowskie, <i>pacta conventa</i>, piechota wybraniecka -wskazuje na mapie: Inflanty, Połock, Psków, Smoleńsk <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia okoliczności pierwszych wolnych elekcji -opisuje zjawisko wolnej elekcji i wymuszania zobowiązań na królach elekcyjnych -wymienia pierwszych królów elekcyjnych i charakteryzuje ich panowanie -omawia główne założenia artykułów henrykowskich oraz dokumentu <i>pacta conventa</i> -omawia postanowienia rozejmu w Jamie Zapolskim <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje panowanie pierwszych królów elekcyjnych -przedstawia znaczenie bezkrólewia po śmierci Zygmunta Augusta -charakteryzuje przebieg i skutki wojny polsko-moskiewskiej o Inflanty -omawia znaczenie zobowiązań królów elekcyjnych na kształtowanie się zasad ustroju Polski i pozycję króla w państwie <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia rolę Jana Zamoyskiego w elekcji Stefana Batorego na króla Polski -ocenia panowanie Stefana Batorego -potrafi przewidzieć wpływ i skutki elekcji na życie polityczne Polski <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
46.	Rzeczpospolita w XVI w. Powtórzenie wiadomości.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia podstawowe daty i fakty -wyjaśnia pojęcia historyczne -lokalizuje na mapie miejsca bitew i wydarzeń historycznych oraz zmiany terytorialne <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa przemiany polityczne, gospodarcze, kulturalne -interpretuje tekst źródłowy <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia z uwzględnieniem przyczyn i skutków -charakteryzuje przemiany w Polsce <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia osiągnięcia polityczne, gospodarcze, kulturalne i społeczne w Polsce w XVI w. -analizuje tekst źródłowy <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

47.	Angielska monarchia parlamentarna.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia związane datami: 1649 r., 1660 r., 1679 r. -wyjaśnia pojęcia: gentry, purytanie, rojaliści, restauracja monarchii. monarchia parlamentarna -przedstawia dokonania postaci: Henryka VIII, Elżbiety I, Karola I, Olivera Cromwella, Karola II Stuarta, Wilhelma Orańskiego -omawia podstawowe fakty dotyczące wybuchu rewolucji angielskiej -wskazuje nazwy izb w parlamencie brytyjskim <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia, jak nazywali się pierwsi władcy absolutni -opisuje przebieg wydarzeń w rewolucji angielskiej -wskazuje, jak zmienił się ustrój Anglii w wyniku rewolucji -omawia uprawnienia króla, poddanych i parlamentu w monarchii parlamentarnej -charakteryzuje działalność Cromwella <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -podaje rok uchwalenia Aktu nawigacyjnego, Habeas Corpus Act jego postanowienia i skutki -wyjaśnia, kim byli ojcowie pielgrzymi i podaje, jakie święto upamiętnia ich przybycie do Ameryki -wskazuje przedstawicieli zasiadających w angielskiej Izbie Gmin oraz w Izbie Lordów -klasyfikuje przyczyny rewolucji angielskiej -omawia charakter przemian w toku rewolucji -uzasadnia powstanie w Anglii monarchii parlamentarnej -opisuje zasady funkcjonowania monarchii konstytucyjnej <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia działalność i rolę Cromwella -analizuje etapy przeobrażeń ustrojowych w Anglii -uzasadnia, że w Anglii „król panuje ale nie rządzi” <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
48.	Monarchia absolutna we Francji.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia dokonania postaci: Ludwika XIV, Armanda Richelieu, Jeana Baptiste’a Colberta, Moliera, Pierre’a Corneille’a, Jeana Baptiste’a Racine’a -wyjaśnia pojęcia: monarchia absolutna, merkantylizm -wskazuje przykładowe osiągnięcia kultury i sztuki francuskiej XVII w. -wskazuje co najmniej jedną cechę gospodarki merkantylistycznej <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia rządy absolutne na przykładzie panowania Ludwika XIV -opisuje działalność kardynała Richelieu i Ludwika XIV -uzasadnia określenie „Król – Słońce” i zwrot „państwo to ja” -omawia cele gospodarki merkantylnej <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa stosunek Ludwika XIV do innowierców -omawia rozwój gospodarczy we Francji -podaje zasady funkcjonowania merkantylizmu charakteryzuje rozwój kultury i sztuki za panowania Ludwika XIV -omawia absolutyzm wg formuły Ludwika XIV („Państwo to ja”) -charakteryzuje proces ukształtowania się absolutyzmu we Francji <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -porównuje monarchię absolutną z monarchią parlamentarną -przedstawia główne cechy absolutyzmu francuskiego -ocenia panowanie Ludwika XIV <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

49.	Początki rządów Wazów.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia dokonania postaci: Zygmunta III Wazy, Mikołaja Zebrzydowskiego, Jana Karola Chodkiewicza, Stanisława Koniecpolskiego -wyjaśnia pojęcia: rokosz, husaria -wylicza imiona polskich królów i wodzów -wskazuje co najmniej jedną przyczynę konfliktu Zygmunta III ze szlachtą, lata rokoszy sandomierskiego -wymienia konflikty zbrojne za panowania Wazów -zaznacza na mapie obszary objęte wojnami i miejsca głównych bitew <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia przyczyny wojen i ich charakter -podaje daty głównych bitew i wskazuje ich miejsca -podaje daty traktatów pokojowych i rozejmów oraz omawia ich warunki -wyjaśnia, jakie zmiany nastąpiły w skutek wojen I poł. XVII w. i wskazuje je na mapie -omawia politykę wewnętrzną Wazów i jej skutki <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia okoliczności wyboru Zygmunta III Wazy na króla Polski -przedstawia sytuację innowierców oraz wpływy jezuitów w państwie rządzonej przez Zygmunta III Wazę -opisuje uzbrojenie husarii -wskazuje przyczyny sukcesów i porażek oręża polskiego w I poł. XVII w. -ocenia wkład polskich hetmanów w zwycięstwa Rzeczypospolitej -charakteryzuje politykę wewnętrzną Wazów w Polsce <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia politykę zagraniczną i wewnętrzną Zygmunta III Wazy -określa zmiany terytorialne państwa polskiego <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
50.	Konflikt z Rosją i Turcją.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje strony konfliktów zbrojnych -wylicza najważniejsze postacie związane z przebiegiem wojen (np. wodzowie, królowie polscy i obcy) -podaje daty głównych bitew, ich miejsce oraz lokalizuje je na mapie -przedstawia dokonania postaci: Borysa Godunowa, Wasyla Szujskiego, Stanisława Żółkiewskiego, Jana Karola Chodkiewicza -wyjaśnia pojęcia: dymitriady, Dzikie Pola, porohy, Zaporozże, Kozacy, kozaczyzna, ataman, sicz <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia przyczyny i przebieg konfliktów z Turcją i Rosją -wylicza daty traktatów pokojowych i rozejmów oraz omawia ich warunki -opisuje warunki życia Kozaków -wskazuje na mapie zmiany terytorialne w wyniku konfliktów <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z powstania kozaczyzny -przedstawia sytuację militarną Rzeczypospolitej w I poł. XVII w. -charakteryzuje krótko i długofalowe następstwa konfliktów zbrojnych -wskazuje przyczyny sukcesów i porażek oręża polskiego w I poł. XVII w. <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia politykę zagraniczną Wazów w I poł. XVII w. i jej znaczenie dla dalszych losów Polski -ocenia rolę wybitnych jednostek w kształtowaniu dziejów państwa polskiego w XVII w. <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

51.	Powstanie kozackie.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje strony konfliktów zbrojnych -wylicza najważniejsze postacie związane z przebiegiem powstania -podaje daty głównych bitew, ich miejsce oraz lokalizuje je na mapie -przedstawia dokonania postaci: Władysława IV, Jana Kazimierza, Bohdana Chmielnickiego, Tuhaj-beja, Jeremiego Wiśniowieckiego -wskazuje co najmniej jedną przyczynę powstania kozackiego -wskazuje na mapie zasięg powstania Chmielnickiego <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia pozycję społeczną i polityczną Kozaków w Rzeczypospolitej -opisuje przyczyny, przebieg i skutki wybuchu powstań kozackich na Ukrainie -wylicza daty traktatów pokojowych i rozejmów oraz omawia ich warunki -wskazuje na mapie zmiany terytorialne w wyniku konfliktów <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje sytuację Kozaków na Ukrainie -omawia rolę Tatarów w wojnie Kozaków z wojskiem polskim -przedstawia zróżnicowanie religijne i działalność jezuitów na Ukrainie -porównuje uzbrojenie wojska zaporoskiego z wyposażeniem husarii <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -analizuje długofalowe skutki powstania Chmielnickiego dla stosunków Polaków i Ukraińców -ocenia politykę zagraniczną Wazów w II poł. XVII w. i jej znaczenie dla dalszych losów Polski -ocenia postawę Wazów wobec kozaczyzny -ocenia rolę wybitnych jednostek w kształtowaniu dziejów państwa polskiego w XVII w. <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
52.	Potop szwedzki.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje strony konfliktów zbrojnych -wylicza najważniejsze postacie związane z przebiegiem wojen (np. wodzowie, królowie polscy i obcy) -podaje daty głównych bitew, ich miejsce oraz lokalizuje je na mapie -przedstawia dokonania postaci: Karola Gustawa, Hieronima Radziejowskiego, Janusza Radziwiłła, Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego, Jerzego Rakoczego <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia przyczyny i skutki najazdu Szwedów na Polskę -wylicza daty traktatów pokojowych i rozejmów oraz omawia ich warunki -wskazuje na mapie zmiany terytorialne w wyniku konfliktów <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa okoliczności najazdu Szwedów na Polskę -określa znaczenie ataku Szwedów na klasztor jasnogórski dla przebiegu wojny polsko-szwedzkiej – charakteryzuje kolejne etapy potopu szwedzkiego <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia postawę króla Jana Kazimierza podczas konfliktu polsko-szwedzkiego -ocenia znaczenie potopu szwedzkiego dla dalszych losów Polski <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

53.	Kryzys Rzeczypospolitej.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawia skutki wojen w XVII w. i ich wpływ na sytuację wewnętrzną -lokalizuje na mapie ziemie utracone przez Polskę w XVII w. -wylicza najważniejsze postacie związane z przebiegiem wojen (np. wodzowie, królowie polscy i obcy) -podaje daty głównych bitew, ich miejsce oraz lokalizuje je na mapie -przedstawia dokonania postaci: Jerzego Lubomirskiego, Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Jana Sobieskiego, Marii Kazimiery, Władysława Sicińskiego -wyjaśnia pojęcia: abdykować, Święta Liga, <i>liberum veto</i> -wskazuje daty: rokoshu Lubomirskiego, użycia <i>liberum veto</i> <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje przyczyny wojny z Turcją w drugiej połowie XVII w. -omawia znaczenie bitwy pod Wiedniem z 1683 r. -wylicza daty traktatów pokojowych i rozejmów oraz omawia ich warunki -wskazuje na mapie zmiany terytorialne w wyniku konfliktów -omawia skutki wojen w XVII w. dla gospodarki, kultury, ustroju <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje politykę dynastyczną Jana Kazimierza i wskazuje przyczyny jego abdykacji -omawia przebieg bitwy pod Chocimiem w 1673 r. -opisuje okoliczności elekcji Jana III Sobieskiego -przedstawia przyczyny, przebieg i skutki odsieczy wiedeńskiej -klasyfikuje przyczyny upadku RP -wyjaśnia, na czym polegał kryzys Rzeczypospolitej w drugiej połowie XVII w. <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia znaczenie zastosowania <i>liberum veto</i> w celu zerwania sejmku -określa, w jaki sposób magnateria zdobyła w Rzeczypospolitej dominującą pozycję, i wskazuje skutki tego zjawiska -ocenia międzynarodowe skutki wojen toczonych przez Rzeczpospolitą <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
54.	Kto zwyciężył pod Wiedniem?	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia przygotowania armii polskiej do wyprawy pod Wiedeń <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje dowódców biorących udział w bitwie z Turkami <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia przyczyny niezadowolenia cesarza Austrii z triumfu Jana III Sobieskiego <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia „odsiecz wiedeńską” i jej skutki dla dalszych losów Polski i Europy <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć

55.	Kultura baroku i sarmatyzmu.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -podaje nazwę i ramy czasowe epoki -wycisza twórców i ich dzieła -wskazuje nazwy kilku najsłynniejszych obiektów barokowych -rozpoznaje na ilustracjach budowlę barokową -przedstawia dokonania postaci: Jana Sebastiana Bacha, Jerzego Fryderyka Haendla, Antonia Vivaldiego, Mikołaja Sępa Szarzyńskiego, Jana Andrzeja Morsztyna, Jana Chryzostoma Paska, Wespazjana Kochanowskiego, Wacława Potockiego -wyjaśnia pojęcia: barok, makaronizmy, portret trumienny, sarmatyzm -rozdziela kilka cech Sarmaty <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -opisuje cechy charakterystyczne dla architektury epoki baroku -wskazuje kościół II Gesu i Wersal jako wzorcowe budowle w stylu barokowym -omawia cechy charakterystyczne sztuki barokowej w Polsce -opisuje ideał życia Sarmaty -omawia główne składniki ideologii sarmackiej -opisuje typowy strój polskiej szlachty z XVII w <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje związek sztuki barokowej z kontrreformacją -opisuje cechy charakterystyczne rzeźby barokowej i tematykę dominującą w malarstwie i rzeźbie -charakteryzuje polską literaturę barokową -przedstawia cechy charakterystyczne kultury sarmackiej -charakteryzuje rolę portretu sarmackiego w literaturze i sztuce XVII w. <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -porównuje barok z renesansem -ocenia wkład kultury baroku do dorobku światowego z reformą epoki -wyjaśnia, na czym polegał związek sztuki barokowej z reformą potrydencką -próbuje odnaleźć cechy Sarmatów u współczesnych Polaków <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
56.	Wiek wojen. Powtórzenie wiadomości.	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia podstawowe daty i fakty -wyjaśnia pojęcia historyczne -lokalizuje na mapie miejsca bitew i wydarzeń oraz zmiany terytorialne <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa przemiany polityczne, gospodarcze, kulturalne w Polsce i Europie w XVII w. -interpretuje tekst źródłowy <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia z uwzględnieniem przyczyn i skutków -charakteryzuje przemiany w Polsce i Europie <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -ocenia osiągnięcia i porażki w polityce wewnętrznej i zagranicznej Polski -wskazuje wpływ wydarzeń w XVII w. na dalsze losy Rzeczypospolitej -wykazuje różnice w organizacji państw i społeczeństw w Europie w XVII w <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć
57.	Mój region i jego związki z historią Polski w średniowieczu	<p>Ocena dopuszczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia podstawowe daty i fakty związane z historią Czeladzi i Zagłębia Dąbrowskiego w średniowieczu <p>Ocena dostateczna</p> <ul style="list-style-type: none"> -lokalizuje na mapie średniowiecznej Polski Czeladź i Zagłębie Dąbrowskie <p>Ocena dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia z uwzględnieniem przyczyn i skutków <p>Ocena bardzo dobra</p> <ul style="list-style-type: none"> -syntezuje treści regionalne z treściami historii Polski <p>Ocena celująca</p> <ul style="list-style-type: none"> -samodzielnie formułuje opinie i wnioski, rozwiązuje problemy w twórczy sposób, wykazuje dużą aktywność w czasie zajęć